Not: Motorlu veya motorsuz taşıtlarla seyyar (mobil) yeme-içme hizmetlerinin sunumu faaliyetinde bulunan iş yerlerinin ruhsatlandırılması hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-622.02/3572789 09/05/2022
Konu : Görüş (Belgesi bulunmayan seyyar (mobil) yeme içme yerleri hakkında)

… BAKANLIĞINA
(… Başkanlığı)

İlgi : … tarihli ve … sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile, Başkanlığınıza intikal eden başvurulardan, motorlu veya motorsuz taşıtlarla seyyar (mobil) yeme-içme hizmetlerinin sunumu faaliyetiyle iştigal eden mükelleflerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı veya benzeri resmi belgeleri ibraz edememelerinden kaynaklı olarak bu kapsamdaki mükelleflerin faaliyetlerinin indirimli katma değer vergisi (KDV) oranı kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ve bu işlemlerden doğan KDV iade taleplerinin yerine getirilip getirilemeyeceği hususunda tereddüt yaşandığının anlaşıldığı, mal teslimi ve hizmet ifalarına uygulanan KDV oranlarının belirlendiği 3065 sayılı KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki (II) sayılı listenin 24 üncü sırası uyarınca "*Gazino, açık hava gazinosu, bar, dans salonu, diskotek, pavyon, taverna, birahane, kokteyl salonu ve benzeri yerler hariç olmak üzere kahvehane, kır kahvesi, çay bahçesi, çay ocağı, kıraathane, kafeterya, pastane, ayakta yemek yenilen yerler, yemeği pakette satan veya diğer şekillerde yemek hizmeti sunan yerler, lokanta, içkili lokanta, kebapçı ve benzeri yerlerde verilen hizmetler (bu yerlerde verilen hizmetlerin alkollü içeceklere isabet eden kısmı hariç),"* %8 oranında KDV'ye tabi bulunduğu, konuya ilişkin ayrıntılı açıklamalara KDV Genel Uygulama Tebliğinin "*III/B-2.4. Yiyecek ve İçecek Sunulan Yerlerde KDV Oran Uygulaması*" başlıklı bölümünde yer verildiği, yemek hizmeti sunan yerlerin tanımı ve tasnifinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat esas alındığı, bu çerçevede, Tebliğin ilgili bölümü uyarınca işyeri açma ve çalışma ruhsatında yapılan sınıflandırmaya göre KDV oranının belirlenmesi gerektiğinden, bu belgesi bulunmayan mükelleflerin, indirimli oran uygulamasından yararlanmasının prensip olarak mümkün olmadığı, bu kapsamda, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasının (NACE) 56 ncı bölümünde yer alan motorlu veya motorsuz taşıtlarla seyyar (mobil) yeme-içme hizmetlerinin sunumu faaliyetinde bulunan mükelleflerin hangi izin/ruhsat belgeleri ile faaliyette bulunabilecekleri, belgesi bulunmayan mükelleflerin faaliyetlerini devam ettirip ettiremeyecekleri ile bu konudaki başvuru, izin ve denetim prosedürleri hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 Sayılı Belediye Kanununun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "***b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.***" hükmünü,

"*Encümenin görev ve yetkileri"* başlıklı 34 üncü maddesi *"Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:*

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) ***Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.***

……" hükmünü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun birinci maddesi "*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya* ***yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir.*** *Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır." hükmünü,

5326 sayılı Kabahatler Kanununun *"Emre aykırı davranış"* başlıklı 32 nci maddesinde *"(1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.*

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

..." hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi "*Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,"* hükmünü ve (t) bendi *"İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri"* hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası "*Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamaz ve çalıştırılamaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.*" ve üçüncü fıkrası "*İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim*

ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur." hükmünü,

9 uncu maddesi "*Bu Yönetmelik kapsamına girmesine rağmen adı ve nitelikleri belirtilmeyen sıhhî bir işyerinin açılması halinde, benzeri işyerleri için öngörülen esaslara göre işlem yapılır.*

..." hükmünü amirdir.

Ayrıca Yönetmelik'in 5 inci maddesinde "İşyerlerinde aranacak genel şartlar", Yönetmeliğin eki (EK-1)'de "Sıhhî Müesseseler İçin Sınıflarına ve Özelliklerine Göre Aranacak Nitelikler" ve aynı ekte yer alan "D- LOKANTA, AYAKTA YEMEK YENİLEN YERLER, KAFETERYA, YEMEĞİ PAKETTE SATAN YERLER VE BENZERİ İŞYERLERİ" bölümünde lokanta, ayakta yemek yenilen yerler, kafeterya, yemeği pakette satan yerler ve benzeri işyerlerinde ortak hükümlere ilave olarak aranacak özel şartlar yer almaktadır.

Öte yandan, Sayıştay Başkanlığı 2019 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunun "*BULGU 9: İşyeri Açma İzni Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerleri İle İlgili Olarak*

İdari Para Cezası Uygulanmaması" başlıklı bölümünde "*Kurum tarafından İşyeri açma izni olmadan faaliyette bulunan işyerleri tespit edilmiş olmasına rağmen idari para cezası uygulanmadığı görülmüştür.*

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında ise; yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası (2019 yılı 320 TL) idarî para cezası verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede Zabıta Müdürlüğü tarafından yılı içerisinde denetlenen 956 adet işyerinin ruhsatsız olduğu tespit edildiği ancak söz konusu işyerlerine idari para cezası uygulanmadığı görülmüştür. Bu tespit üzerine de belediye tarafından 2020 yılında ruhsatsız faaliyet gösteren işyerlerine faaliyetten men cezası ile birlikte idari para cezası uygulamasına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümleri gereği 2019 yılında da ruhsatsız iş yeri çalıştırdığı tespit edilen kişilere idari para cezası uygulaması gerekmektedir." şeklindeki ifadelere yer verilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyet gösteren işyerlerine idari para cezası uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde;

1. Ticari bir faaliyetin yürütüldüğü, motorlu veya motorsuz taşıtlarla seyyar (mobil) yeme-içme hizmetlerinin sunumu faaliyetinde bulunan iş yerlerinin sıhhi müessese olarak benzeri işyerleri için öngörülen esaslara göre ruhsatlandırılması gerektiği, diğer taraftan iş yeri mevzuatı dışında ilgili faaliyet konusuyla ilgili sair mevzuatta karşılanması gerekli olan şartların yerine getirilmesi hususunda işletmecinin sorumluluğu bulunduğu,

2. Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında belediye yasaklarının konulması ve uygulanması, kanunlarda belirtilen cezaların verilmesi sayılmış olup belediye encümeni tarafından ancak kanunlarda öngörülen cezaların verilebileceği,

3. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından herhangi bir süre tanımadan ve karar almaksızın kapatılması, ayrıca söz konusu işyerine 1608 sayılı Kanun gereği belediye encümenince 5326 sayılı Kanun'un 32 nci maddesine göre idari para cezası verilmesi gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim

Bakan a.

Genel Müdür